

OPENDOEK

MAGAZINE

voor mensen met passie voor theater

DE KLEREN MAKEN DE M/V/X

**9 TIPS OM JE KOSTUUMS
GOED TE BEWAREN**

**INTERVIEW MET
LUCIE PLASSCHAERT**

**PLEIDOOI VOOR
DE BILLEN BLOOT**

INHOUD

3	Edito
8	Getuigenissen: zes jobs met bijzondere outfits
14	Pleidooi
15	Wist-je-dat
18	Splitscreen
20	De Souffleurs
28	Dialogoog
29	Repertoire
31	Cast & Crew

- 4 **De Muze: Eline Van Herreweghen over duurzaam kostuumontwerp**
“Duurzaam ontwerpen is niet altijd het vertrekpunt, maar komt ook vanuit een financiële beperking.”

4

- 10 **Column**
Ik zal niet hoesten! Daar was het mij om te doen.

- 11 **Tips om je kostuums goed te bewaren**
CEMPER zet je eenvoudig op pad

11

- 22 **Interview met Lucie Plasschaert**
“Acteren is uitproberen: 90% is écht bagger”.

22

- 26 **Kunstenaars in de coulissen**
Kostuumontwerpers en quick change-assistenten klappen uit de biecht

EDITO

DE KLEREN MAKEN DE M/V/X

Lieve lezer

Je staat in de coulissen, vlak voor de voorstelling begint. Buiten de deuren van de zaal hoor je geroezemoes in de gang van vrienden, kennissen, familie. De stress begint toe te slaan en het is niet makkelijk om je focus te bewaren. Maar dan ga je naar de kapstok waar je kostuum op je wacht.

Je stapt eerst in je broek, voelt hoe de pijpen om je enkels vallen. De riem trek je strak, want dat helpt je om gecrispeerd te spelen. Het witte T-shirt dat je aantrekt spant een beetje om je borst. Ook dat is de bedoeling. En daarover komt dan je kostuumvest: statig, maar knalgeel - je personage heeft nogal een speciale smaak. Dat felle geel staat voor z'n tomeloze energie, en die kleur vanuit je ooghoek zien terwijl je speelt, maakt ook jou energetisch. Wanneer je de laatste knopen dichtmaakt, je veters strak bindt en je haar langs de andere kant kamt, is de metamorfose compleet. Je stress ebt weg. Jij maakt plaats voor je personage.

Kostuums zijn een krachtig instrument in het theater. Als ze juist zijn uitgevoerd, kunnen ze een voorstelling naar een heel ander niveau tillen. In deze editie van het OPENDOEK-magazine laten we daarom kostuumontwerpers aan het woord die echt het verschil maken. Zo is er Eline Van Herreweghen, die vindt dat we de lat best wat hoger mogen leggen als het gaat over duurzaamheid in kostuumontwerp - ook al botst ze zelf vaak op de limieten van die nobele ambitie. Ik hoop dat het ook jouw vrijetijdsgeselschap aanzet om die denkoefening eens te maken.

Maar we willen je daar ook bij helpen. Samen met CEMPER, het centrum voor muziek- en podiumerfgoed in Vlaanderen, hebben we kant-en-klare tips verzameld om kostuums beter te bewaren. Want beter bewaren betekent makkelijker hergebruiken! Als je wil weten hoe je motten voor eens en voor altijd uit je kast jaagt en hoe je mufte geurtjes kunt voorkomen, lees dan zeker verder.

En er ligt nog heel wat lekkers op de plank: een interview met jong talent Lucie Plasschaert, getuigenissen van mensen die voor hun job ook letterlijk in hun rol moeten stappen én voorbeelden van kostuumetiquette uit de oude doos.

Veel leesplezier!

MATHIEU LONBOIS
Hoofdredacteur OPENDOEK-magazine

25 OPEN
DOEK
PASSIE VOOR
THEATER

COLOFON:

Redactieadres: OPENDOEK - Italiëlei 6, 2000 Antwerpen
Tel. 03 222 40 90 - redactie@opendoek.be - www.opendoek.be

Directeur OPENDOEK: Joke Quaghebeur

Eindredactie en coördinatie:

Siebe Nicolaï

Hoofdredactie: Mathieu Lonbois

Verantwoordelijke uitgever: Joke Quaghebeur

p/a OPENDOEK, Italiëlei 6, 2000 Antwerpen

Ontwerp: un'dercast - Layout: Sophie Loomans

Coverfoto: 'Achiël' - Compagnie Lieren (Hasselt), Toekoerfestival, 31/08/2025 © Christophe Ketels

Druk: Bema Graphics

Periodiciteit: verschijnt 4x per jaar - Oplage: 17.200 ex.

ISSN NR 1377/9478 - Volgend nummer: maart 2026

Met steun van:

Tot Hier © Willy Houthoofd

DE MUZE:

ELINE VAN HERREWECHEN OVER DUURZAAM KOSTUUMONTWERP

RUNE WITTOUCK

In De Muze komen opmerkelijke theatermakers aan het woord die gezelschappen kunnen inspireren. Voor dit nummer is dat scenografe en kostuumontwerpster Eline Van Herreweghen. In haar praktijk probeert ze bewust te kiezen voor duurzaam ontwerpen, maar stoot ze regelmatig op struikelblokken. “Als ontwerper wil je liever de artistieke vrijheid hebben om vanaf nul te beginnen. Maar je wordt net vindingrijker door de beperkingen.”

Eline studeerde in 2017 af in Theatervormgeving aan de Toneelacademie Maastricht, waarna ze ook de masteropleiding Schrijven aan het RITCS afrondde. Ze werkte als freelancer al voor zowel musicals van Studio 100 (40-45, Daens) en opnamesets van series (Ferry, Geldwolven), als sociaal-artistieke theaterprojecten (Tot hier, Défilé PUR). Daarnaast is ze artistiek medewerkster bij De Batterie, een participatieve kunstpraktijk in Vlaanderen en Brussel.

Wat betekent duurzaam kostuumontwerp voor jou?

Eline: Voor mij gaat duurzaam kostuumontwerp over de afweging tussen in hoeverre je gewoon artistiek je zin kan doen en in hoeverre je kijkt wat er al is en van daaruit vertrekt. Je hoeft niet alles nieuw te willen kopen, er is bijvoorbeeld ook veel tweedehands materiaal. Sommige gezelschappen hebben een opslag om in te snuisteren en ik koop ook vaak lokaal. Dan verken ik tussen de repetities door de winkels in de stad.

Ik vertrek in mijn werk niet altijd vanuit duurzaamheid, maar het is wel iets waar ik me heel bewust van ben terwijl ik bezig ben. Bij grote filmproducties liep ik daar voor het eerst tegenaan. Je bouwt bijvoorbeeld een scène in een ziekenhuis op, je koopt of huurt van alles, en dan blijkt dat het slechts één seconde in de film zit. Om zo'n setting te creëren heb je dan ook al snel twee dagen gewerkt!

“Duurzaam ontwerpen is niet altijd het vertrekpunt, maar komt ook vanuit een financiële beperking.”

Wat zijn volgens jou de grootste struikelblokken voor duurzaam kostuumontwerp binnen theater? Is het een kwestie van geld, tijd, of mentaliteit?

Eline: Ik vrees een combinatie van de drie. Het kost natuurlijk geld om een opslag te huren. Als je bijvoorbeeld een filmproductie voor VRT doet, mag je in hun grote kostuumopslag rondsnuisteren. Maar voor kleine gezelschappen zonder budget of opslagruimte is het dus minder evident om te gaan hergebruiken.

Anderzijds is er in grotere producties meer budget om sneller 'all the way' te gaan. Bij Studio 100 hebben ze bijvoorbeeld ook opslagplaatsen en wordt er wel wat gerecycleerd. Maar omdat het vaak uiteindelijk net niet is wat ze nodig hebben, wordt er heel veel nieuw en op maat gemaakt. Ze hebben daar dan ook een groot budget en kostuumteam voor. Bij kleinere producties moet je door dat beperkt budget gewoon vindingrijker zijn. Dan word je voor een stukje automatisch duurzamer. Vaak ga ik tweedehands kopen, puur omdat er minder geld is om nieuw te kopen. Duurzaam ontwerpen is dan niet echt het vertrekpunt, maar komt vanuit een financiële beperking.

Bij de voorstelling *TOT HIER*, een participatief project van De Batterie en Ligo, moest ik veertig mensen aankleden en was die financiële beperking uiteindelijk een meerwaarde. Ik wilde dat de personages allemaal dezelfde jas droegen en heb dan rollen stof en gordijnen ergens tweedehands gekocht. Ik had zeventig meter nodig, maar die vond ik niet in dezelfde stof. Als je genoeg budget hebt, zorg je wel dat je genoeg koopt. Maar door die beperking werd ik creatiever en heb ik er nog andere restjes stof in verwerkt. Dan wordt het vanzelf ook duurzamer.

Maar, ik denk dat het vaak ook de mentaliteit is. Als kostuumontwerper wil je je artistieke stempel drukken op een productie. Je wil de artistieke vrijheid hebben om vanaf nul te beginnen en dan voelt het als een 'beperking' om alleen te werken met bestaande kostuums of kostuums uit een opslag. Maar voor mij is het net leuk om een idee te hebben van een personage en vervolgens te gaan rondsnuisteren in tweedehandswinkels om het zo samen te stellen. Niet alles moet altijd nieuw worden gekocht.

'Défile PUR', matrozenscene © Stef Stessels

“Hoe beperkter de tijd, hoe sneller je online gaat kijken. Daar heb ik het wel moeilijk mee.”

Voor de voorstelling *Défilé PUR* van ARC, het sociaal-artistiek project van Antigone in Kortrijk, kleepte je een cast van veertig spelers op scène. Hoe beïnvloedde die schaal de keuzes op vlak van materiaal, aankoop en methode?

Eline: Omdat je met zoveel spelers zit, kan je natuurlijk niet alles nieuw kopen. Bij Antigone hebben ze een hele mooie kostuumopslag, met stukken uit vorige producties. In dat specifieke stuk, dat ging over de relatie tussen mens en mode-industrie, hadden de personages vaak een link met wat de spelers droegen in het gewone leven. Dan was het gemakkelijk om te vragen of ze dingen thuis hadden liggen. Mensen vinden het bovendien leuk om eens in hun eigen kleerkast te kijken en zijn dan trots als er stukjes van henzelf in de voorstelling opduiken.

Wat was de grootste uitdaging binnen dat project?

Het droomscenario is dat je bijna een jaar op voorhand weet wat het stuk is en wie de personages zijn. Dan kan je een jaar lang zoeken in tweedehandswinkels of bij mensen. Maar bij zo'n participatieve projecten ontstaat het meeste tijdens de repetities zelf, zonder kant-en-klare tekst en vormgeving, maar door telkens bepaalde dingen uit te proberen. Niet enkel het verhaal, maar ook de kostuums worden samen met de deelnemers gevormd, waardoor ze kunnen groeien in hun rol en waardoor ze voelen dat ze kunnen meedenken. Daardoor worden de echte grote knopen vaak redelijk laat doorgehakt. Dan weet ik pas laat wie wat speelt, wie wat nodig heeft, wie in welke scènes zit enzoverder.

Hoe beperkter de tijd, hoe sneller je online gaat kijken naar specifieke kledij. Wanneer ik bijvoorbeeld nog een riem of hoofddekseel zocht, werd gezegd: “Maar Eline, waar doe je moeilijk over? Ik heb het hier al online bij Temu gevonden.” Ik heb me echt suf gezocht omdat ik kledij in bepaalde maten niet tweedehands vond. Ik heb uiteindelijk op een website de maat gekocht die ik nodig had. Daar heb ik het wel moeilijk mee.

Ik had het er recent nog over met een collega die vaak dansvoorstellingen doet. Het heeft echt geen nut om bijvoorbeeld veertig witte t-shirts in tweedehandswinkels te gaan zoeken voor een scène over matrozen. Die moesten we dan gewoon gaan kopen in de Zeeman. Het zou dan handig zijn mocht er ergens een depot zijn voor basic kledingstukjes die je altijd wel een keer nodig hebt. Je kan zeker kostuums huren bij verhuurbedrijven, maar dat zijn vaak unieke, dure of historische kostuums. We missen een plek waar je in grote hoeveelheden hetzelfde product kan uitlenen: sokken, witte t-shirts...

Zijn er projecten geweest waar je wel heel bewust duurzaam kon werken?

Voor *BOEMpatat*, een speelhuis voor kinderen op de Gentse Feesten van ZANDZAND en 4hoog, zijn we echt vertrokken vanuit recyclagematerialen. Maar dan moet je wel het hele jaar door afvalmateriaal verzamelen zodat je genoeg hebt tegen dat je productie begint.

Als je mocht dromen, hoe zou jouw ideale duurzame kunstpraktijk eruitzien?

Eline: Op dit moment gooi ik nog te snel weg, omdat ik maar een kleine ontwerper met een garage ben. Idealiter kan je veel materiaal bijhouden om van daaruit te werken en te recyclen. In een droomscenario heb ik dus vooral een grote opslagplaats. Of misschien zelfs een gedeelde opslagplaats waar ook andere gezelschappen kunnen langskomen. Mijn

'Défile PUR', modeshow © Stef Stessels

droom is dat we meer kostuums, materiaal en decor gaan delen, in plaats van weggooien omdat er geen plaats is. Dan zou een gezelschap zijn materiaal kunnen doneren zodat het gebruikt wordt voor een andere productie, waardoor het ook duurzamer wordt.

Het moet wel op een laagdrempelige manier gebeuren. Dus misschien is het daarom nog niet direct een grote opslagplaats, maar eerst een online groep of platform waar je kan zien wie wat ter beschikking heeft uit vorige producties. En het hoeft ook niet altijd betalend te zijn. Als de ene dit mag lenen, kan de ander dat weer gebruiken. Vaak zijn er binnen één stad al verschillende gezelschappen, dus durf dit zeker te vragen aan elkaar! Zo ontstaan er ook nieuwe connecties tussen gezelschappen, los van hun eigen eilandjes. Als ik bijvoorbeeld een kostuum leen bij een ander gezelschap blijf ik vaak nog babbelen aan de deur en kom ik eens kijken hoe zij werken.

Deze zomer heb ik voor het Lichtfeest Lissewege samen met de deelnemers lichtgevende kostuums gemaakt uit wilgentakken en rijstpapier. In de backstage spraken we er nog over om de batterijen van de lampjes uit te wisselen met lichtfestivals in andere steden, in plaats van telkens nieuwe te moeten kopen.

“Het kan ook net inspirerend zijn om te kijken wat er al is en hoe je dit kan verbinden met de personages”

Wat hoop je dat de mensen nog meenemen uit jouw ervaring?

Eline: Vertrek niet altijd vanuit wat je zelf graag wil als kostuumontwerper. Het kan ook inspirerend zijn om vanuit de omgekeerde richting te denken. Kijk eens wat er al is en hoe je dit kan verbinden met de personages. Soms is het zelfs beter om te moeten vertrekken vanuit de beperking die je hebt. Door andere combinaties te maken krijg je ook heel nieuwe kostuums. Je kan heel creatief zijn met recuperatie.

Kostuums Lissewege lichtfeest- MILO © Flor Vandevelde

WIE HET SCHOENTJE PAST...

ZES JOBS MET BIJZONDERE OUTFITS

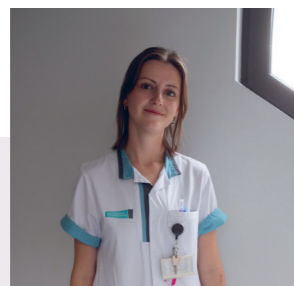
NICO VAN DEN ABEELE

Zonder mijn uniform ben ik gewoon Steffie die graag met vriendinnen uitgaat, een tikkeltje chaotisch is en weleens de lolbroek uithangt.

Maar wanneer ik mijn uniform aantrek, ben ik net een beetje meer dan dat. Vanaf het moment dat ik mij omkleed in de kleedkamers, voel ik de verantwoordelijkheid om te zorgen voor zwangere mama's en hun baby's. Ik ben dan minder chaotisch en ik moet soms letterlijk lopen voor een leven met mijn verpleegstersklompen aan.

Ik ben een aanspreekpunt voor mijn patiënten. Ik denk dat zij zich ook op hun gemak voelen als ik binnenkom, dat iemand voor hen komt zorgen. En ons uniform maakt hen duidelijk dat ik vroedvrouw ben, dat ze hun baby aan mij kunnen toevertrouwen en ook met hun zorgen bij mij terecht kunnen. Patiënten zien aan het uniform dat ik een opleiding in de zorg gevolgd heb.

Als ik mijn uniform aan heb, stap ik in de rol van vroedvrouw en voel ik mij verantwoordelijk. Een verantwoordelijkheid die ik letterlijk met veel trots draag.

**STEFFIE REIJNDERS (29),
VROEDVROUW**

© Sharon Van Hattum

Sinds twee jaar werk ik bij De Lijn als buschauffeur. Voor onze job is het verplicht om een uniform te dragen. Er is een ruim aanbod waaruit we kunnen kiezen, gaande van witte hemden met lange mouwen tot fleecetruien. Een zwarte, lange broek behoort ook tot de kledingvoorschriften. We dragen een uniform om herkenbaar te zijn voor de reizigers, zodat ze ons altijd kunnen aanspreken als ze een vraag hebben.

Het grootste deel van het verplichte uniform brengt bij mij geen extra gevoelens met zich mee, behalve de jas met de extra schouderpads. Je kunt die schouderpads ook aan het witte hemd bevestigen. Ze geven aan of je chauffeur, lijnverantwoordelijke of controleur bent. De pads zorgen ervoor dat ik me trots voel, waardoor ik ze extra graag draag.

**SVEN DE BEYS (34),
BUSCHAUFFEUR**

© Claudine Hublou

**DIRK MOEREELS (65),
PRIESTER**

© Paul van Impe

Als Aalstenaar en carnavalist pur sang weet ik goed wat het betekent om speciale kleren aan te trekken. Tijdens de carnavalsdagen trekken we in een verkleedpak de straat op om deel uit te maken van een groep, maar eigenlijk doet dat niet veel met de innerlijke mens.

Als ik in de sacristie een witte albe aantrek, treed ik binnen in het verrijzenisgeloof en word ik bevraagd of ik mij daar voldoende op richt. In mijn handelen, in de predicatie en in het voorgaan. Ik word dan uitgedaagd om te horen bij de Verrezenen. Wit is bij uitstek de kleur van de verrijzenis.

Daarboven komt een kazuifel en een stola in een bepaalde kleur. Die kleur verwijst naar het actuele gebeuren in de liturgie: wit bij feesten, paars voor een uitvaart, maar ook in de advent en de vasten, en groen voor gewone zondagen. Elke kleur nodigt uit om stil te staan bij de actualiteit en dat zowel in de liturgie als in het leven.

Door die kledij aan te trekken, gaat het niet meer over mij als persoon, maar over diegene die de voorganger moet worden.

Als ik mijn uniform aantrek, zit ik onmiddellijk in mijn functie. In mijn job gaat het niet alleen over de kleren: ook voor je haar, nagels en lippenstift zijn er strikte voorschriften. Zodra ik die kleren aan heb en opgemaakt ben, voel ik mij stewardess. Ik ben er voor de passagiers tijdens de hele vlucht tot aan het hotel. Als ik ga slapen en het uniform in de kast gaat, dan ben ik in mijn hotelkamer wel gewoon Claudia.

Ik ben fier dat ik een uniform van Brussels Airlines mag aantrekken. Ik werk nu 36 jaar voor de luchtvaartmaatschappij en ik ben nog altijd ontzettend blij dat ik ze mag vertegenwoordigen.

Soms gebeurt het dat wij tijdens een reis enkele dagen vrij zijn. Als we dan gaan wandelen of iets gaan drinken in het hotel, mogen wij ons uniform niet dragen. Maar gezien de maatschappij mijn verblijf betaalt, moet ik me wel heel de reis naar hun normen gedragen.

**CLAUDIA WILS (58),
STEWARDESS**

© Françoise Verboven

**DOMINIQUE ROTSAERT (61),
POLITIEAGENT**

© Emmeline Martens

Het dragen van mijn politie-uniform heeft ongetwijfeld een invloed gehad op mij als mens, hoewel ik bij het aantrekken ervan nooit gedacht heb aan de machtspositie die het zeker met zich meebrengt. In mijn jaren als rijkswachter dwong mijn uniform een zeker respect af, wat vandaag niet echt meer gezegd kan worden. Ik mag gerust zeggen dat het ons gezag gaf en dat het ons in een machtspositie plaatste.

In het tweede deel van mijn loopbaan werkte ik in burger. Dan was mijn dienstidentiteitskaart het bewijs van mijn beroep. Als ik die legitimatie toonde, had ik het in principe voor het zeggen, maar dat heb ik zelden zo gevoeld.

In de herfst van mijn loopbaan droeg ik opnieuw een uniform. Dat voelde toen veel meer aan als een werkinstrument dat ik nodig had om bijvoorbeeld het verkeer te regelen of een evenement in goede banen te leiden.

Het uniform heeft me als mens niet veranderd, maar door de politieopleiding te volgen, ben ik een mens met een grotere verantwoordelijkheid geworden.

**MANOU LEPOUTRE (27),
ADVOCATE**

© Paulien De Pauw

Wat doet mijn toga met mij? Of anders gesteld: wat doe ik met mijn toga?

Kruip ik in een bepaalde rol of neem ik een andere gedaante aan wanneer ik mijn geliefkoosde toga over mijn schouders drapeer? Eigenlijk niet. Ik heb het kledingstuk niet nodig om in de rol te stappen. Die rol meet ik mezelf aan zodra ik op het strijdtoneel verschijn.

Het rechtvaardigheidsgevoel, de wil om het voor ongeacht wie beter te doen dan die persoon het op dat moment voor zichzelf kan doen, de kracht om iemands belangen als hoogste goed naar voren te schuiven: dat is geen rol. Het is een ingebakken visie, waar ik bescheiden trots op ben.

Ik heb mijn toga niet nodig om mij advocaat te wanen, wel om mijn stem kracht bij te zetten. In de heterogene massa aan advocaten, jong en oud, man en vrouw, ervaren en onervaren, zorgen de toga's voor uniformiteit en gelijkheid. En wat onderscheidt mij dan in die uniforme massa? Mijn stem: de kracht van mijn woorden. Op geen enkel moment kan ik die woorden zoveel betekenis geven als op het ogenblik dat ik mijn toga aantrek en me in die uniforme massa begeef.

Zoals een zanger een microfoon gebruikt om zijn stem ver te laten dragen, moet mij mijn toga worden gegund opdat mijn woorden hun effect niet zouden missen.

Zo doet mijn toga niets met mij. Ik doe iets met mijn toga: mijn stem versterken!

Column EEN GESMEERDE KEEL

DOMINIC DEPREEUW

© Nostalgie

Ik zal niet hoesten! Daar was het mij om te doen.

Wat ik nu vertel, speelt zich af op een druilerige herfstdag. Ik heb die avond een ticket voor een voorstelling van Olympique Dramatique in de Warande in Turnhout. Maar ik ben behoorlijk verkouden, met een vervelende hoest. Toch wil ik heel graag die voorstelling zien, maar ik wil niet degene zijn die de hele zaal én de spelers zit af te leiden met zijn geïrriteerde luchtwegen.

Zeker niet omdat een andere herinnering mij nog pijnlijk helder voor de geest staat. Jaren eerder had ik in dezelfde schouwburg de monoloog *Gilles* gezien, door Jan Declair. Centraal in de zaal zat toen een man met een hardnekkige hoest. Hij was zelf gegeneerd, maar kon zijn gekuch niet onderdrukken. En ik kan me inbeelden dat hij het ook lastig vond om midden in de voorstelling vanop zijn plek naar buiten te gaan.

Jan Declair, volhardend in zijn vertolking, probeerde het te negeren... Tot het moment dat zijn emmer vol was. Hij onderbrak zijn spel en snauwde: "Zeg, ga thuis sterven, hé jong!"

En daarmee was alles om zeep. De zaal verstijfde. De hoestman vertrok, de magie was weg. Bij het publiek was verontwaardiging voelbaar over de toch wel harde uithaal van Declair. Even later bleek bovendien dat dit maar zo'n tien minuten voor het einde van de voorstelling was gebeurd, waardoor je je nog meer afvroeg of die snauw echt wel nodig was.

*Ik zal niet hoesten!
Daar was het mij om
te doen.*

Hoe dan ook, sindsdien: nooit meer hoesten in het theater. Dus ik ga die avond op zoek naar een oplossing. Gelukkig vind ik in mijn badkamerkastje nog twee flessen hoestsiroop. Eentje standaard spul. De andere... die kwam van een apotheker in het dorpje Noorderwijk. Daar was ik eens gestopt op weg van het werk naar huis, toen ik ook verkouden was en iets zocht tegen de hoest. "Ik heb hier een siroop van een eigen recept", zei de vriendelijke apotheker. "Zal ik die meegeven?"

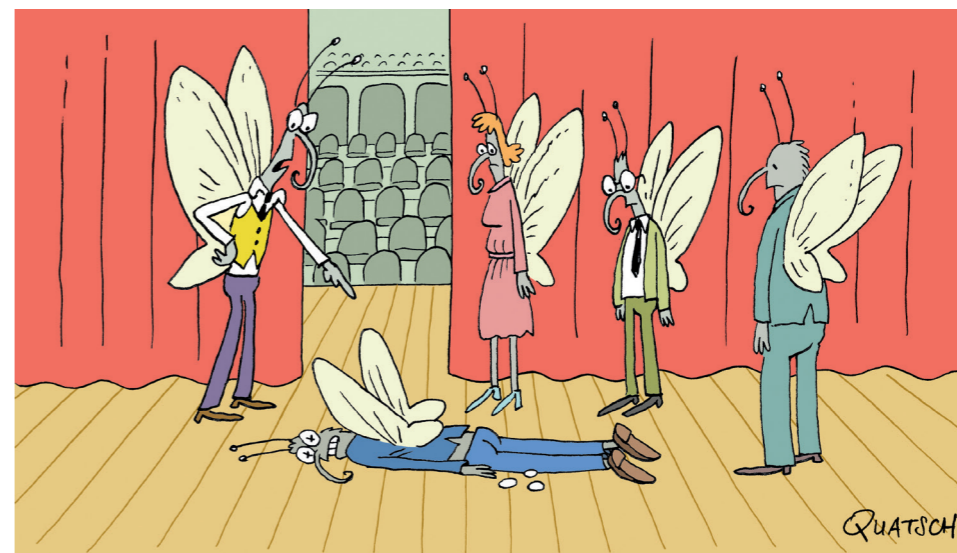
Dat recept had sindsdien zijn doeltreffendheid bewezen. Een eetlepel volstond. Terwijl ik de avond van de voorstelling in de badkamer sta met die fles, zie ik dat er nog een flinke bodem in zit. Zeker meer dan een eetlepel. "Ik ga zeker niet die zaal bij elkaar hoesten", beloof ik mezelf nog eens. Dus ik giet de rest van de fles achterover.

Wat ik me nog herinner, is dat ik in de zaal op mijn stoel ben gaan zitten. Verder eigenlijk niets meer. Veel hoestsiroopen hebben als bijwerking dat je er slaperig van wordt. Sinds die avond weet ik dat dit zeker zo is wanneer je meer dan een eetlepel inneemt.

Het volgende wat ik mij herinner is dat ik wakker ben geworden van het applaus. Ik moet dus door de hele voorstelling heen geslapen hebben. Ik heb er niets van meegekregen. Maar ik zie geen geërgerde blikken rondom mij. Ik zal dus stil geweest zijn. Missie geslaagd.

Later staan we nog wat na te praten, onder meer met Stijn Van Opstal, een van de acteurs die net had gespeeld. Een vriend, zelf theatermaker, noemt het een voorstelling om duimen en vingers bij af te likken. Ik heb in dat gezelschap dan maar instemmend geknikt. Dat lukte mij zonder zelfs maar een kuchje.

Nog een kleine tip: Jan Declair herneemt dit jaar *Gilles*. Mocht u willen gaan, kan ik u het adres geven van een apotheker in Noorderwijk. U zal alvast niet hoesten!

AHA! DAT IS DE DOODSOORZAAK: ER ZATEN MOTTENBALLEN IN ZIJN KOSTUUM!

TIPS OM JE KOSTUUMS GOED TE BEWAREN

BIRTHE VERSCHUREN

De première nadert en het is tijd om kostuums te passen. Je trekt de kast open en een mot vliegt naar buiten. Aan je elleboog zit een gat, en dat rode vest is plots vaal roze. Het is een scenario dat je liever wilt vermijden. Maar hoe zorg je ervoor dat je kostuums zo lang mogelijk meegaan? Met deze simpele tips van het Centrum voor Muziek- en Podiumerfgoed (CEMPER) bescherm je ze tegen de tand des tijds!

1 WEES VOORZICHTIG

Wees voorzichtig wanneer je kostuums aan- en uitdoet. Rek de stof niet onnodig uit. Pas op voor hoeken of randjes (bijvoorbeeld van juwelen of meubilair) waaraan je kunt blijven hangen. Vermijd kreuken en vouwen wanneer je kostuums opbergt voor een langere termijn. Na geruime tijd kan de stof daardoor fragieler worden.

2 GEEN VULTJE AAN DE STOF

Het lijkt evident, maar maak je kostuums schoon na de voorstellingenreeks! Zweet, vlekken, stof... Het trekt allemaal insecten aan. Maar was je kostuums ook niet te vaak en kies voor een mild wasmiddel en aangepaste temperatuur. Hou zeker rekening met de wasinstructies en de noden van elke stof. Kostuums die niet geschikt zijn om te wassen, kun je afborstelen of verluchten.

Ook propere kasten of een nette bewaarplek zullen je kostuums goed doen. Vergeet zeker niet alle hoeken en verborgen plekjes te poetsen, want die zijn geliefd bij insecten.

3 VERLUCHT JE KOSTUUMS

Verlucht regelmatig de bewaarruimte en je kostuums. Zo verjaag je muffe geurtjes en verstoort je insecten. In een droge, goed verluchte ruimte vermijd je condensatie en schimmel. Bewaar kostuums zeker niet luchtdicht voor een langere periode. Zo kan vocht niet ontsnappen en creëer je misschien een schadelijk microklimaat. Bovendien kunnen stoffen hun natuurlijke volume verliezen.

4 ONDERSTEUN HET GEWICHT

Voorzie stevige klee­han­gers en voldoende ondersteuning. Gebruik meerdere klee­han­gers om het gewicht van zware kostuums beter te spreiden. Eventueel kun je klee­han­gers met repen stof omwikkelen om ze breder en steviger te maken. Bespaar plaats door per kast of rek identieke kapstokken te gebruiken.

Eventuele pronkstukken die je voor de toekomst wil bewaren, leg je best plat zonder vouwen. Met repen stof (liefst ongebleekt katoen) of zuurvrij papier kun je de plooiën opvullen. Kostuums die nog gebruikt worden, moet je niet volgens deze erfgoedstandaarden bewaren.

5 VOORKOM MOTTEN

Motten eten graag een hapje mee. Je vindt hun eitjes en cocons vaak in schoorstenen of in gaten en scheuren in de muur. Ze zijn fan van donkere en rustige plekje. Sommige soorten hebben een voorkeur voor dierlijke materialen, zoals wol, zijde of bont. Geen enkele bestrijdingsmethode is 100% effectief, maar in een propere, goed onderhouden ruimte voorkom je de meeste risico's. Controleren is de boodschap.

Vermijd mottenballen. Een milieuvriendelijk alternatief zijn cederhouten blokjes die je insmeert met ceder- en lavendelolie. Mottenvallen kunnen wel. Zet er maximaal één in elke kast en vervang ze tijdig: dode insecten trekken ander ongedierte aan.

6 BESCHERM TEGEN LICHT

Papier vergeelt en verzuurt, foto's vervagen, kleuren verbleken... Licht is op lange termijn een grote boosdoener. Scherm je kostuums dus af. Bewaar ze in een ruimte zonder ramen of plak de ramen af. Hang ze in een kast of dek ze af met doeken.

7 EEN VASTE PLEK

Met een vaste plek vind je alles sneller terug. Label kasten en kostuums met een nummer, code of trefwoord. Maak eventueel een lijst waarin je de locatie van elk kledingstuk noteert. Op de website van CEMPER vind je een uitgebreid draaiboek om je kostuums te inventariseren en te labelen.

8 EEN EXTRA LAAGJE

Heb je oude of kostbare kostuums en wil je die volgens erfgoedstandaarden bewaren? Dan kun je de kostuums inpakken, bijvoorbeeld met een hoes uit ongebleekt katoen of Tyvek, of in (zuurvrije) kartonnen dozen. Vermijd plastic. Na enkele jaren kan dit gaan kleven en bovendien houdt het gemakkelijk vocht vast.

9 CONTROLEER EN GRIJP IN

Controleer regelmatig je kostuums. Zijn er motten? Is er condensatie? Handel snel als je problemen ontdekt. Haal de bedreigde kostuums weg en controleer ook de andere kostuums. Poets en verlucht de ruimte en de kasten.

ZO DOEN ZIJ HET: THEATER DE MOEDERTAAL

Theater De Moedertaal uit Mechelen bewaart zijn kostuums op zolder, in een gedeelte dat ze hebben omgebouwd tot een ruime inloopkast. Alle kledingstukken hangen aan klee­han­gers in plastic hoezen. Kostuumonderdelen die bij elkaar horen, worden zoveel mogelijk samen opgeborgen. Schoeisel, pruiken, hoofddeksels en accessoires worden in kartonnen of plastic dozen op schappen geplaatst. Elke doos is voorzien van een etiket met een korte beschrijving, en ook de schappen zelf zijn duidelijk gelabeld. Sommige kledingstukken worden na een productie gewassen,

terwijl andere enkel worden gelucht. Na afloop van elke productie moeten de kostuums en rekvisieten netjes terug op hun plaats opgeborgen worden, maar dat is soms een uitdaging. De leden van De Moedertaal organiseren regelmatig een opruimronde om alles weer op orde te brengen.

De zolder is een droge ruimte met ramen. In de winter is het er koud, maar nooit vochtig. In de zomer warmt het er op, al blijft het doorgaans binnen de perken. De Moedertaal neemt geen bijzondere maatregelen tegen insecten, maar doordat de kostuums in een droge en nette ruimte worden bewaard,

kunnen veel problemen worden voorkomen. Zo blijkt dat ook zonder geklimatiseerde ruimtes of dure ingrepen heel wat mogelijk is. Elke stap in de goede richting telt.

WIL JE MEER WETEN?

Leer archiveren met CEMPER in deze reportage van DOEK!

Op www.cemper.be/goed-bewaren vind je talloze tips.

DE BILLEN BLOOT

© Bart van der Moeren

Toen ik negentien was, zette ik mijn eerste voet in een kunstencentrum. Met het betere theater dat Vlaanderen te bieden heeft, was ik ondertussen relatief vertrouwd. Maar mijn (toen nog) teergevoelig zieltje had nog niet geproefd van experimenteler werk. Het enige naakt dat ik al tijdens een voorstelling had gezien was de penis van Koen De Graeve die, weliswaar per ongeluk, uit zijn broek glipte. Nu zat ik in de tribune van STUK in Leuven. Daar zag ik hoe performancekunstenaar Mette Ingvartsen zich volledig uitkleedde, op een volledig naakte scène, waar ze dan ook nog eens doodleuk op begon te plassen. Licht gechoqueerd, maar vooral geïntrigeerd bleef ik achter.

Vandaag zijn we tien jaar later en draai ik mijn hand niet meer om voor naakte lichamen in theater. Zo boek ik voor elke Belgische passage van punkprinses Florentina Holzinger als een EDM-verslaafde voor Tomorrowland. Een lesbische orgie van een half uur als openingsscène of een tachtigjarige ex-danser in close-up penetreren met een voorbindildo? Yes, please, more.

Wat als die naakte keizer eigenlijk zijn tijd ver vooruit was? In dit pleidooi pleit Leen Van Ende voor de billen (en meer) bloot in het vrijetijdstheater.

Lieve lezer, ik voel twee prangende vragen bij jou opkomen en ik weet niet welke ik eerst moet beantwoorden of weerleggen. Kop: dat is toch geen kunst, maar choqueren om te choqueren? Munt: ben jij niet gewoond in dat ene decennium compleet geperverteerd?

Eigenlijk kan ik beide behandelen - en zelfs mijn hele pleidooi samenvatten - met slechts één woord: vrijheid. We gaan in theater een blik werpen op wat kan, wat mogelijk is. Op scène staan de echte durvers, de waaghalzen van de wereld die het publiek niet enkel willen vermaken, maar ook een spiegel voorhouden. Waarom vinden we naakte lichamen dan vaak een brug te ver? Is die kwetsbaarheid *too close to home*?

In vrijetijdstheater vermijden we naaktheid. Bij de theatergroep waar ik vorig jaar deel van uitmaakte, brainstormden we gretig over kostuums en hoe ons personage zich zou kleden. Het mijne? Een extravagante, koppige en zelfzekere vrouw. Haar kledij kwam uit mijn eigen kast - niet te lang over nadenken - en het voelde alsof ik een harnas droeg. Naakt zijn, of op zijn minst gedeeltelijk, had haar teloorgang nog meer in de verf kunnen zetten. Maar ik durfde het niet te opperen.

De jongeren van de voorstelling *Paradise Now* hadden meer lef dan ik. Ze brachten een herwerking van cultklassieker *Dionysus in '69* in regie van Michiel Vandevelde en fabuleus. Zij kwamen zélf met het voorstel om kortstondig een deel van hun naakte lichaam te tonen, enkel de meerderjarigen ter verduidelijking. 'Durf' is dat andere sleutelwoord. En zeker in het omarmen van zo'n *pur sang* hedonistische vertelling.

Misschien moeten we eens communiaal naakt naar een voorstelling gaan. Je toegangsticket is het overkomen van schaamte. Of begin met een dagje naaktsauna tijdens het toneelweekend. Kleine stapjes uit de comfortzone. En als je het niet voor persoonlijke groei en teamspirit wil doen, doe het dan voor je budgetten. Dat is al een productiekost uitgespaard.

Maar doe het liever wel voor de vrijheid en dan verwelkom ik je met open armen als mede-pervert.

WEES GEEN MUTS EN HOED JE VOOR VERGISSINGEN

DRESSCODES IN HET THEATER

WIST JE DAT?

DOMINIC DEPREEUW

Wat trek je best aan wanneer je naar het theater gaat? Kleren. In de meeste theaters is naakt nog altijd een no-go. In de zaal tenminste. Als je naar een voorstelling gaat, draag je gewoon waar je je het best bij voelt, zo zeggen ze. Toch is de ene gelegenheid vestimentair de andere niet. Hier enkele voorbeelden van dresscodes in het theater, in een jasje van goede raad.

1 TREK HET JE NIET AAN

Strikte regels zijn er al lang niet meer voor wie naar de schouwburg gaat. Het meeste van wat we dragen om te werken of om vrienden in het weekend te zien, is ook geschikt voor een avondje theater. Daarmee is meteen gezegd dat trainingspakken en sandalen misschien toch niet de beste keuze zijn.

Vind je het moeilijk om zelf te navigeren doorheen alle mogelijke garderobe-keuzes, dan kan je eens kijken op de website van de schouwburg waar je naartoe gaat. Je zal meteen zien dat er veel kan. Zelfs voor een avondje opera. De site van de Muntschouwburg in Brussel zegt: "Er is geen dresscode, dus draag vooral de kleren die u graag draagt. Natuurlijk kunt u de avond net dat ietsje feestelijker maken door die ene bijzondere outfit uit de kast te halen. Maar dat is zeker geen verplichting: gaat u voor een sweater, jeans en sneakers, dan is dat ook prima." Ik lees: liever iets beter gekleed dan dat Hawai-hemd en die Crocs.

balletdanseres Marie Camargo

© Karolina Maruszak

2 GA ALS EEN PERSONAGE

Je kan natuurlijk ook voluit gaan voor cosplay, je totaal onderdompelen in de sfeer van de vertoning en je kleden als een personage. Als je gaat naar een 'meezing-musical' is dat zelfs de bedoeling. In Nederland is het fenomeen razend populair. Het concept: je komt samen in een bioscoop om te kijken naar een bekende musical. Meestal is dat *The Sound of Music* of *Grease*. Vrijwel iedereen is verkleed als een personage uit de film en het is de bedoeling om in de zaal de liedjes uit volle borst mee te zingen. Ik mag hopen dat je in je hoofd nu al *Do-Re-Mi* hoort of *My favourite things*.

Het gaat zelfs nog wat verder. Bezoekers worden ook aangemoedigd om een aantal attributen mee te brengen: een zaklamp (om de nazi's te verblinden zodat ze Maria en de kinderen niet vinden achter de grafzuilen), een bloemetje (om mee te zwaaien als *Edelweiss* wordt gezongen), een sjaal (om mee te zwaaien aan het begin als Maria haar nonnenkapje vergeet)... Natuurlijk is er ook een Oostenrijkse prijs voor de bezoeker met de beste outfit. Als dat geen reden is om in lederhosen naar de zaal te gaan!

© Akante 1776

3 WIE HET SCHOENTJE PAST

Soms kan kleding ook bakens verzetten. Zoiets hebben we te danken aan de achttiende-eeuwse Marie Camargo. Zij was een balletdanseres uit de Zuidelijke Nederlanden die grote triomfen oogstte in Parijs. Zij was bijvoorbeeld de eerste vrouw die een *entrechat quatre* uitvoerde, een beweging waarvan tot dan werd aangenomen dat alleen mannen die konden.

En het is om te kunnen bewegen dat het danskostuum zich in de achttiende eeuw op een geheel eigen wijze ging ontwikkelen, los van het theaterkostuum. Aan het hof van Lodewijk XIV en XV, waar de dans zich als kunstvorm ontwikkelde, was het verboden dat vrouwen hun enkels aan het publiek zouden laten zien. Maar omdat dansbewegingen zich steeds verder ontwikkelden en virtuozer werden, was minder belemmerende kleding gewenst. Toen de danseres Marie Camargo in 1726 de onderkant van haar rok tot boven de enkel inkortte, veroorzaakte dat een groot schandaal.

Maar uiteindelijk voerde Camargo twee vernieuwingen door in de kleding van de ballerina: de schoenen met hakken werden vervangen door platte schoenen en de balletjurk werd ingekort tot boven de enkels. Dat vergrootte de bewegingsvrijheid van de balletdanseressen én het inspireerde de damesmode van die tijd. Zowel Voltaire als Jean-Georges Noverre schreven vol bewondering over haar. En nu ook ondergetekende.

4 HOLLY'S HOBBY

Met kleding kan het natuurlijk ook mis gaan. Er is een gerucht dat in de Koninklijke Muntchouwburg in Brussel een vrouw ooit met zo'n ravissante avondjurk verscheen (en misschien ook met diepe decolleté) dat de dirigent werd afgeleid van zijn partituur.

Acteurs moeten tijdens een voorstelling vaak rekening houden met kostuumwissels. Liefst verlopen die naadloos. Al bestaan er legio verhalen over collega-acteurs die grapjes uithalen met elkaar door bijvoorbeeld een broekspijp losjes dicht te naaien of een blouse te verstoppert. De Britse actrice Holly Lucas is dat soort anekdotes beginnen te verzamelen. Blijkbaar heeft ze zelf weleens van die *costume change mishaps*. Hier is er alvast eentje van haar hand:

"IN SWEENEY TODD SPEELDE IK DE BEDELAARSTER EN IK WIST DAT IK ME SNEL MOEST OMKLEDEN IN EEN GROTE JURK. NA DE SCÈNE ERVOOR RENDE IK NAAR DE KLEEDKAMER, MAAR HALVEREGE HET UITKLEDEN HOORDE IK EEN STUKJE MUZIEK DAT IK HERKENDE. HET WAS DE MUZIEK WAARBIJ IK BINNEN DE KOMENDE PERIG SECONDEN IN MIJN ORIGINELE KOSTUUM OP HET PODIUM MOEST STAAN. ER WAS GEEN TIJD OM ME OPNIEUW OM TE KLEDEN, DUS RENDE IK BUITEN ADEM EN MET PANIEK IN MIJN OGEN NAAR HET PODIUM EN SPEELDE DE SCÈNE - DIE IK DUS HELEMAAL VERGETEN WAS - IN LOSZITTENDE VICTORIAANSE ONDERKLEDING. NA DE SCÈNE RENDE IK TERUG NAAR DE KLEEDKAMER EN VERVLOEKTE MIJN GEHEUGEN. DIE SCÈNE HEB IK NOOIT MEER GEMIST. IK HEB GELEERD DAT OOK ANDERE ACTEURS DAT IS OVERKOMEN EN DAT SOMMIGEN TERUG OP HET PODIUM ZIJN GEKOMEN IN NOGAL GRAPPIGE OUTFITS. EN DAN WAREN ER NOG DE VERKEERDE OF LOSGEKOMEN PRUIKEN! MAAR DAT IS EEN ANDER VERHAAL."

5 JE BENT WAT JE (GE)DRAAGT

Kleding is niet het enige waarmee je je uitdrukt. Ook je gedrag is deel van je outfit, waarmee je toont wie je bent. De basisregel is uiteraard dat je de voorstelling niet stoort: niet voor de andere toeschouwers en niet voor de spelers op het podium. Kortom: geen geritsel, gepiep of gerinkel. Maar alles kan beter. En voor optimaal gedrag halen we graag deze twee fragmentjes aan uit het boek *Levenskunst* uit 1962:

"INDIEN DE VOORSTELLING AANLEIDING GEEFT TOT VROLIJKHEID, DIENT MEN DAARAAN NIET OP ONGEPASTE EN AL TE UITBUNDIGE WIJZE UITING TE GEVEN. GILLEN, BRULLEN EN GIEREN GETUIGEN NIET VAN GOEDE MANIEREN, EVENMIN ALS FLUITEN OF STAMPEN BIJ WIJZE VAN BIJVALSBETUIGINGEN."

"HET GEBRUIK VAN EEN BINOCLE OF TONEELKIJKER IS GERECHTVAARDIGD VOOR HET IN OGENSCHOUW NEMEN VAN TONEEL OF ARTIESTEN. HET IS ECHTER ONBEHOORLIJK DAARMEDE PERSONEN UIT DE ZAAL TE FIXEREN. MEN BEHOORT OOK NIET DOOR ARMGEZWAAI OF GEROEP DE AANDACHT TE TREKKEN VAN BEKENDEN ONDER HET PUBLIEK. VOORWERPEN DIE OP DE GROND ZIJN GEVALLLEN, RAAPT MEN NIET TIJDENS DE VOORSTELLING, DOCH IN DE PAUZE OF NA AFLOOP OP."

Kortom: gedraag je, maar voel je vrij om aan te trekken wat je wil naar het theater. Maar toch: als je naar Hair gaat, kleed je dan niet als een van de personages. Beperk je tot een blote enkel, en misschien wat decolleté.

SPLITSCREEN

Margot Otten (1993) leeft en werkt als freelance radiojournalist en audiomaker in Brussel. Naast klank waagt ze zich nu ook soms aan het schrijven.

Op jouw laatste dag zullen ze
de afdruk van jouw leven nemen

Een indruk van
jouw voorgehouden waarheid

Je stappen achterna wandelen

Je contouren uit de schaduw puren

Zelfs uitgehold vang je licht op

Jouw masker van wat niet meer is
omarmt het eeuwige stof.

DE SOUFFLEURS

In de rubriek 'De Souffleurs' laten we jou als theaterliefhebber aan het woord over het thema van dit magazine. Wil je meewerken aan het artikel voor de volgende editie? Hou onze sociale media, nieuwsbrief en website goed in de gaten.

WELKE GEWOONTES OF RITUELEN VOER JE UIT IN DE KLEEDKAMER VOOR DE VOORSTELLING BEGINT?

Door bijgeloof aten we altijd samen een volledige bak koude druiven voor de voorstelling.

BINK VERHULST

Ik ben altijd een uur voor de voorstelling ter plekke. Eerst ga ik de scène op om te checken of al mijn accessoires op hun plek liggen. Dan drink ik een koffie en kleed me om, ondertussen wat babbelen met de medespelers. Een half uur voor de voorstelling ga ik weer de scène op. Om mijn stem los te gooien doe ik wat kauwoefeningen en zing ik *Babylon* van Boudewijn De Groot (De eerste strofe focust op de 'a', de tweede op de 'o', de derde op de 'e'). Dan blijf ik in de zaal zitten tot de deuren geopend worden. Een laatste toi toi voor alle medespelers met of zonder handklap en we starten.

GUIDO VAN ROMPAEY

Als ik een hoofdrol heb, overloop ik rustig met een medespeler korte scènes en drink een druppeltje om er dan in te vliegen. Ik heb op deze manier veertig jaar met succes gespeeld.

CLEMENT VAN LAERE

- Ik moet helemaal leeg zijn en daarom ga ik zeer vaak naar het toilet, plassen tot de laatste druppel.

- Ik drink een beetje plat water om de keel te oliën.

- Ik speel de eerste zinnen van mijn tekst om het personage op te roepen en om bij de eerste stap op het podium te zijn wie ik daar moet zijn.

- Ik wil alleen zijn en zeker niet praten over koetjes en kalfjes, dat heet concentratie.

- Ik ben er altijd zeer tijdig, rust zoeken voor de adrenaline begint.

EDGARD EECKMAN

Onze voorstelling is een duovoorstelling, vandaar dat we voor het spelen een korte Meisner-oefening uitvoeren. We kijken elkaar in de ogen, merken elkaanders gedrag op tot de ander deze opmerkingen erkent. Het helpt ons om tijdens de voorstelling naar elkaar te luisteren en vanuit de buik te spelen.

GILLES LAVENT

Vroeger moest ik als acteur altijd dezelfde sokken dragen, onder mijn speelsokken of minstens in mijn broekzak. En daarna honderd keer checken of alles op zijn plaats lag, of ik alles aan had, of alle attributen aanwezig waren... Tegenwoordig hou ik het als regisseur bij een goedlachse babbelen, een motivatiespeech of een yell met de ganse groep acteurs.

PETER DE PAUW

Steevast wanneer ik het cultureel centrum binnenwandelen, wil ik als de bliksem in de huid van mijn personage kruipen. Even vlug dag zeggen aan de andere cast en crew en dan hop naar de kleedkamer om mijn kostuum aan te trekken en zo snel mogelijk naar de make-up. Zelfs het simpele laagje poeder zorgt ervoor dat ik nog meer in de sfeer kom. Daarna wat babbelen, iets eten, drinken en wachten op het signaal dat het volk binnenkomt. Vlak voor ze binnenkomen, doen we telkens een groepscreet. Vanaf dan heb ik rust nodig en zonder ik me af. Vlak voor de start ga ik naar het toilet zodat ik niet hoeft te gaan tijdens de voorstelling. Ik ben graag dicht bij het podium om mijn mede-acteurs aan het werk te zien. Het is mijn houvast geworden om concentratie te vinden, om vertrouwen te winnen en rust te hebben.

JONAS ANRAED

In ons gezelschap is er geen vast ritueel in de kleedkamers, tenzij misschien een individuele speler die er 'stiekem' één op nahoudt. Maar enkele ogenblikken voor de voorstelling echt begint, komen we met z'n allen op het podium om een aanmoedigend 'preekje' te krijgen van de regisseur. Daarna een eindkreet in een cirkel met de handen omhoog.

MARC VAN MOER

Een kwartier voor de voorstelling ga ik op de lege scène staan en doe ik kaak- en mondoefeningen en bekijk ik de scène van boven naar onder en van côté cour naar jardin om me volledig één te voelen. Ik hoop nooit een kramp te krijgen in mijn mond of kaak, maar toch doe ik het telkens weer.

JOHAN DE MEULENAERE

Vlak voor elke voorstelling maken we een selfie met de volledige cast. Er wordt telkens gekozen voor een bepaalde pose of gezichtsuitdrukking die een link heeft met het stuk. Na tien voorstellingen hebben we dan een mooie verzameling foto's als aandenken. Na de foto volgt een groepsyell. In een ronde en met de handen op elkaar. Wat we dan roepen heeft uiteraard ook een verwijzing naar het stuk. Vaak zelfs met een knipoog naar een inside joke die ontstaan is tijdens de repetities.

CINDY MICHELSEN

Bij ons in het Kuurns Theater gaan we nooit het toneel op zonder koffie op onze sokken! Te gek voor woorden, maar toch is het zo. Dit begon in de jaren tachtig waar ik als hoofdrolspeler blijkbaar een glansrol vertolkte. Enkel spijtig dat er toen een grote vlek koffie op mijn witte sokken te zien was. Dit had niet alleen onze regisseur, maar ook een groot deel van het publiek opgemerkt. De tweede voorstelling speelde ik met verse witte sokken (zonder koffie). Die was ook goed gespeeld, maar... niet zo goed als die eerste keer. Bij de derde voorstelling deed ik stiekem een beetje koffie op mijn witte sokken en we speelden opnieuw de pannen van het dak!

MARTIN VANLUCHENE

Tickets verkopen was nog nooit zo gemakkelijk!

Ticketsoftware voor verenigingen, theaters, evenementen en workshops

- Geen maandelijkse abonnementskosten
- Balie tickets worden gratis verwerkt
- Online tickets vanaf 0,50 euro per ticket
- Telefonische helpdesk

SCAN MIJ

Online zetelkeuze door de klant op je zaalplan

Scan je tickets met de gratis smartphone app

Publiceer je evenementen op UiTinVlaanderen met 1 klik

www.ticketgang.com

In samenwerking met OPENDOEK.
Publiceer je evenementen vlot op de verkooppagina van OPENDOEK.

LUCIE PLASSCHAERT:

“Acteren is uitproberen: 90% is écht bagger”

EMMELINE CLOOSTERMAN

Lucie Plasschaert (°1998) is een enthousiaste actrice, bekend van zowel theater als televisieseries zoals *Kassa Kassa*. Ze speelde o.a. bij Studio Orka en Compagnie Cecilia en in producties van Olympique Dramatique en Werktoneel. Voor haar rol in *Fledermaus Forever* won ze in 2024 de prijs voor beste acteur onder 35. De Standaard noemde haar “dé komische actrice van haar generatie”.

Hoe zou je jezelf beschrijven aan iemand die je niet kent?

Als een nieuwsgierig en enthousiast FOMO-kind dat rechtuit is, maar nooit op een gemene manier. Ik zeg wat ik denk, maar houd rekening met wie er voor me zit.

Hoe ben je bij acteren terechtgekomen?

Waar is de liefde ontstaan?

Mijn mama nam me vaak mee naar voorstellingen, vooral performance en dans interesseerde me toen. Theater leek me veel te klassiek en niet zo toegankelijk; *Medea* of weet ik veel welke Griekse tragedie. Gelukkig ontdekte ik later dat dat helemaal niet zo moet zijn. Binnen theater moet je gewoon ook je smaak ontdekken.

Ik had als kind weleens een rol gespeeld in *Clan*, maar zelf wilde ik eigenlijk nog niet acteren. Ik ging toen nog naar een katholieke uniformschool waar het absoluut niet lukte om gelukkig te zijn. Na veel gedoe vonden mijn ouders twee alternatieven: ofwel ging ik naar de Steinerschool, ofwel naar de academie. Omdat ik creatief was, koos ik voor de academie om schilder te worden, tot ik merkte dat mijn tekentalent was gestagneerd. Dat was goed toen ik twaalf was, maar het niveau was niet meer aan het stijgen (*lacht*). Gelukkig zat er in mijn tweede jaar ook een uur acteerles. Daar ontdekte ik dat ik het leuk vond én dat ik er goed in was. Dat werd mijn metier.

Podium versus set

Je begon in theater en staat nu ook op set (o.a. *Kassa Kassa*, *De Twaalf*). Welke gewoontes neem je mee van het podium naar de set en welke laat je bewust thuis omdat ze “niet werken” voor camera?

In theater werk je met een beperkte groep - regisseur, productie leider, mede-acteurs - en weet je: dit zijn mijn collega's. Op set is dat totaal anders. Deze zomer stond ik op drie sets tegelijk, goed voor zo'n 95 nieuwe mensen in één week. Dat betekent dus ook dat je plots voor 95 mensen moet proberen.

Mijn filosofie is: als je speelt moet je heel veel proberen. 90% is echt bagger, maar daaruit leer je. In theater leidt dat tot een première waarin alleen het goede overblijft. Op set is daar eigenlijk geen tijd voor, maar ik probeer dat toch mee te nemen. Ik zie wel waar ik uitkom. Dat is enger, want daar staat ook een hele crew die je amper kent. Ik moest echt leren om de schaamte af te schudden: je hebt gewoon geen tijd om mensen te leren kennen voor je raar gaat doen. Soms voelde ik wel dat mensen dachten: *what the fuck is dit?* Maar als je daar niet over geraakt, implodeer je.

Ik heb op set al momenten gehad dat ik compleet begon te knoeien. In theater bouw je op, op set is het: “Hallo, ik ben Lucie, goeiemorgen, en... doe maar.” Alsof je een jukebox bent waar ze een muntje in steken en er zal wel iets goeds uitkomen. Dan had ik wel eens schrik dat ze dachten: “Oei, wat hebben we nu binnengehaald? Die was toch goed in toneel?” Dat is gelukkig niet zo als ik het mag geloven.

Bij tv is het soms echt raar om het eindresultaat te zien, want andere mensen kiezen de shots.

Zijn er emoties of technieken die je makkelijker kwijt kan op scène dan voor de camera, of omgekeerd?

Groot spel. Op zich is het ook voor tv wel een tool om ergens te komen. Tijdens het oefenen vind ik het gemakkelijker om groots te beginnen en van daaruit iets te zoeken, dan om klein te starten.

Voor tv krijg je precies meer credit. Een kleine bijrol wordt plots heel groot gemaakt.

Een ander groot verschil vind ik ook dat je bij theater beter weet hoe het publiek je percipieert. Je weet hoe ver ze van je af zitten en wat ze kunnen zien. Bij tv is het soms echt raar om het eindresultaat te zien, want andere mensen kiezen de shots en bepalen dus hoe groot of klein je speelt. Iets kan voor jou supergroot voelen op set, maar uiteindelijk miniem overkomen, of omgekeerd. Muziek, licht, montage... Zoveel van je uiteindelijke perceptie ligt buiten jou als acteur. Je

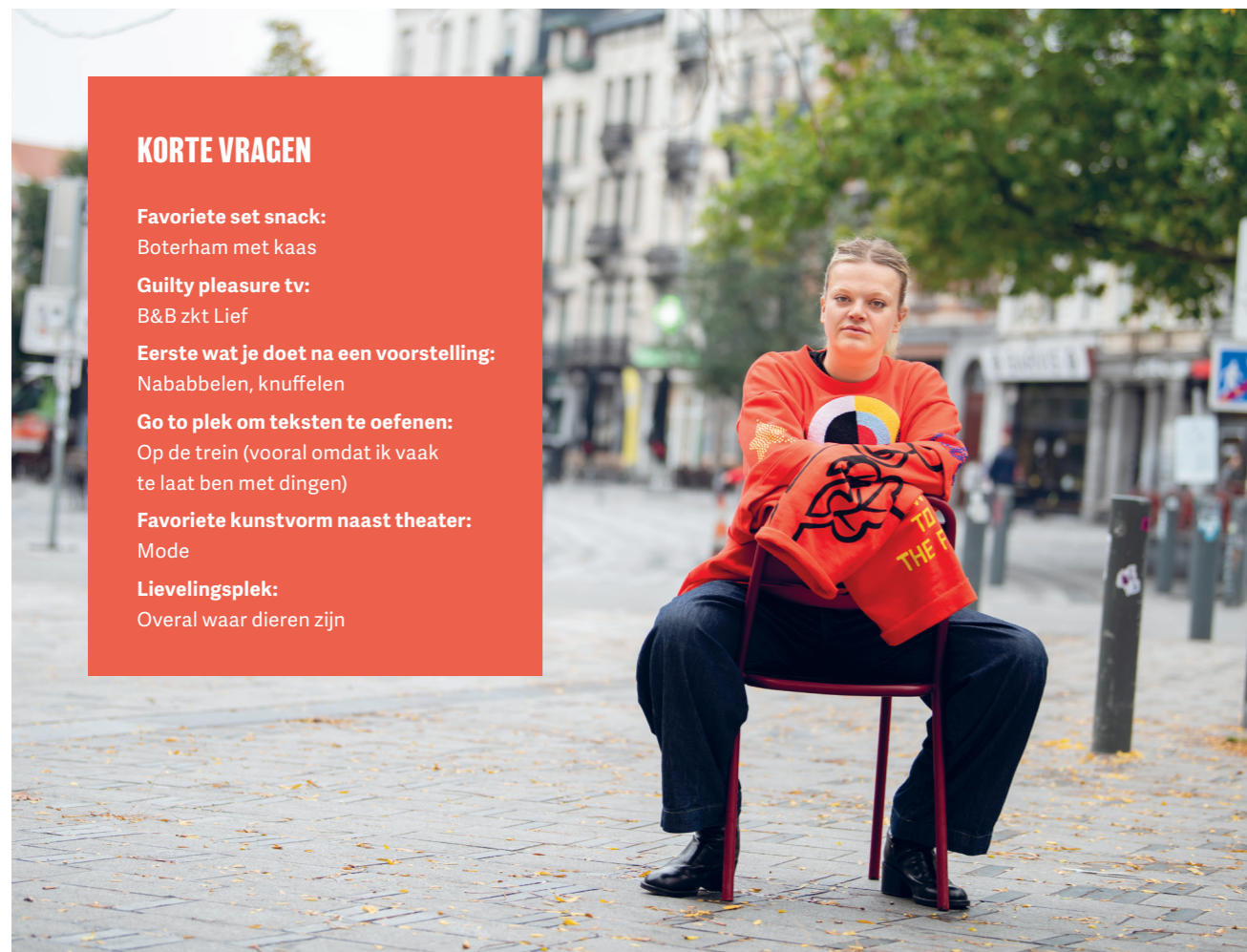
bent niet de eindverantwoordelijke over wat je neerzet. We beoordelen acteurs vaak op het hele eindproduct, maar soms ligt iets aan het script, beeld, belichting... Bij theater heb je zelf meer de touwtjes in handen.

Wil je expliciet verder in theater of in film/televisie?

Nee. Sommige oudere acteurs zeggen dat je uiteindelijk moet kiezen, maar ik geloof dat de combinatie voor mij heel waardevol is. Na lange periodes op set is het zó leuk om terug op scène te staan. Het is gewoon een ander metier en je leert veel van beide.

Was er een moment in je carrière dat je voelde dat je op een kantelpunt zat??

Ik denk dat dat nu gebeurt. Het voelt heel vreemd, want mensen kennen mij vooral als theateractrice. Daar heb ik prijzen voor gewonnen en met mijn collectief ook goede recensies gekregen. Maar voor tv krijg je precies meer credit. Een kleine bijrol wordt plots heel groot gemaakt. Die kanteling voel ik nu dus en daar komt dan ook meer verantwoordelijkheid bij. Zoals deze interviews (*lacht*).

© Christophe Ketels

Elleboogwerk

Kassa Kassa: Welk supermarktmoment uit je eigen leven zou je verfilmen?

Tijdens de opnames had ik een *vreeselijk* moment. Normaal gezien heb ik best bruin haar, maar voor *Kassa Kassa* moest ik dat blonderen en er gebeurde iets door blonder te zijn dat ik op straat van één catcall per week naar tien per dag ging en dat had ik op een gegeven moment ook in de winkel. Ik was in de Carrefour spuitwater aan het zoeken toen een man achter me begon te grommen. Hij stond vlak achter me met zijn hand in zijn broek. Ik riep keihard: "What the fuck, wat doe je?" Een andere man passeerde, keek even zo van "Hé, dat is raar" en ging gewoon verder terwijl ik duidelijk hulp nodig had, maar een vrouw die tien rijen verder stond bij de diepvriesafdeling kwam wel helpen. Personeel werd erbij gehaald en hij werd buitengezet. Ik voelde me achteraf wel cool, want ik had echt op hem geroepen, dus ik denk niet dat hij snel nog eens zoiets zal doen.

Mogen we dit printen?

Zéker. Mensen moeten weten dat dit gebeurt

Je bent een jonge vrouw in een wereld waar vrouwen nog niet altijd tot hun recht komen en van wat ik gehoord heb, wil je daar ook iets aan veranderen. Heb je al een strategie uitgedacht?

Het moeilijke is: je moet werken zonder mensen bang te maken. Ik zou soms radicaler willen zijn, maar als ik nee zeg tegen een rol, staan er 34 anderen klaar om ze wel te vertolken zoals ze op de pagina staat. Dus pak ik kleine dingen aan van binnenuit. Ik geloof dat het gesprek moet blijven duren. Vanaf mensen stoppen met praten, wordt het gewoon niet leuk, gevaarlijk en niet productief. Ik ben echt "feminist tot in de kist", maar ik geloof ook wel in het gesprek. Soms bijt ik dan weleens op mijn tanden als ik een rol moet spelen die ik nogal traditioneel uitgewerkt vind, maar dan probeer ik daarbinnen wiggle room te vinden. Onze voormoeders deden het ook zo: in het systeem kruipen en elleboogwerk doen.

Je hebt ook je eigen theatercollectief. Vertel eens.

Werktoneel ontstond op school (KASK) met een regisseur en vier spelers. We zochten elkaar tijdens onze studies al vaak op en de samenwerking bleef groeien. In theater kom je veel nieuwe spelers tegen, wat verrijkend is, maar duurzaam werken met dezelfde mensen is ook waardevol. Je weet bijvoorbeeld goed hoe mensen reageren, waar hun grenzen liggen en of je die kan aftasten, of iemand meestapt in een improvisatie, hoe *free* dat je kan *wheelen* in een volle zaal... Die vertrouwdheid maakt het werk speels en uitdagend. Werktoneel is echt een soort speeltuin (*lacht*).

© Christophe Ketels

DILEMMA'S

Koffie - Thee

Televisie - Theater

Tragedie - Komedie

Te luid publiek - Te stil publiek

Intieme zaal - Volle schouwburg

Kostuum te warm - Kostuum zakt af

Solo - Ensemble

Zingen - Dansen

Theater maken - Theater spelen

KUNSTENAARS IN DE COULISSEN

Kostuumontwerpers en quick change-assistenten

EMILY DE MEULEMEESTER

In recensies of bij het publiek krijgen ze nauwelijks aandacht, maar neem hen weg en je theatervoorstelling wordt naakt gespeeld, valt zonder licht of gaat niet eens door. In 'Kunstenaars in de coulissen' geven we het woord aan de tovenaars in de schaduw van het grote podium. Voor aflevering 22 spraken we met kostuumontwerpers en quick change-assistenten.

LOTTE COOLS (39)

- Actrice, regisseur en kostuumverantwoordelijke bij KotéKoer
- Werkt vooral binnen musical
- Opleiding mode- en theaterkostuum bij KASKA-DKO

© Lauranne Cleenwerck

Jij doet zowel kostuumontwerp, spel als regie bij KotéKoer. Wat doe je het liefst?

Alles, ik doe ze alle drie heel graag. *(lacht)* Ik neem die drie rollen natuurlijk nooit allemaal tegelijk op. Wat ik doe, wisselt van productie tot productie. Kostuumontwerp doe ik voor elke voorstelling en soms combineer ik dat met acteren of regisseren. Ik zie het kostuum als een extra acteur op scène die, op zijn eigen manier, mee het verhaal vertelt. Ik vind het ontzettend leuk om op die manier een verhaal mee vorm te mogen geven. Maar ook acteren en regisseren doe ik ontzettend graag.

Ik zie het kostuum als een extra acteur op scène die, op zijn eigen manier, mee het verhaal vertelt.

Wat is voor jou onmisbaar als kostuumverantwoordelijke?

Het is enorm belangrijk om een goed team te hebben. Om meerdere ogen te hebben die een ruimer perspectief mogelijk maken en simpelweg meer werkracht bieden. Soms maken we alle kostuums zelf, andere keren maken we niets zelf. Hoe dan ook komt er veel werk bij kijken. Het kan soms zwaar werk zijn, want ik wil ook dat alles tot in de puntjes in orde is. Ik sta ermee op en ik ga ermee slapen. En ja, dan steek je daar ontzettend veel tijd in en dan is een goed team onmisbaar.

Dat proces geeft mij ook echt energie. Wanneer je dan een stuk vindt en denkt: "Ja, dit is het", dan word ik heel gelukkig. Je ziet dat ook aan de gezichten van acteurs, je ziet het wanneer een acteur voelt dat het klopt. Er is natuurlijk ook veel overleg. Enerzijds met de regisseur, je moet overeenstemmen met diens visie. Maar anderzijds vind ik het ook heel belangrijk om met de acteurs overeen te stemmen. Zij moeten het aandoen, zij moeten zich goed voelen op scène. De ene acteur is tevreden met alles, de andere is al kieskeuriger. Iedereen heeft wel bepaalde onzekerheden, dus ik ga ook niet zomaar iets opleggen. Vandaar dat ik het belangrijk vind om in gesprek te gaan.

Doe je ook kostuumwissels en quick changes?

Ja, meestal doe ik die ook mee. Hoe die juist gebeuren hangt heel erg af van de opzet van de voorstelling. Een aantal jaar geleden hebben we *Legally Blonde* gebracht. Dat was qua kostuumwissels een zeer pittige voorstelling, zeker voor de hoofdrol. Ik denk dat zij voor die voorstelling wel veertien verschillende kostuums had. Dan heb ik effectief ook mee quick changes op scène gedaan. Elle Woods, het hoofdpersonage, loopt dan de trap op, gaat haar kamer zagezegd binnen en ik zat verstopt achter dat decorstuk. Ik moest mij heel smal maken om bij haar een kledingstuk aan te kunnen doen en snel terug wegduiken, zodat ze terug die deur kon doorgaan en de scène verder kon spelen. Ik vind dat mega-plezant, die snelle wissels.

Loopt dat dan soms ook mis?

Ik moet opnieuw denken aan *Legally Blonde*, de wissel van achter dat decorstuk. Bij de première is het toen een beetje misgelopen. De kostuumwissel ging gewoon niet vlot genoeg. Het lastige was dat de actrice de deur moest uitkomen op een muzikale cue. Ze had maar een paar seconden om de deur uit te komen en te beginnen zingen. Maar die kostuumwissel lukte dit keer niet in die paar seconden. Zij is dan gewoon beginnen te zingen achter de deur terwijl ik haar kostuum zo snel mogelijk probeerde aan te krijgen. Dat was wel een hele spannende. Dan is het gewoon roeien met de riemen die je hebt.

YANNIC DUCHATEAU (39)

- Oprichter kostuumatelier Pourquoi Pois?
- Heeft zichzelf kostuumontwerp aangeleerd
- Begonnen als vrijwilliger

© Johan Beckers

Hoe ben jij in de wereld van kostuumontwerp terechtgekomen?

Mijn eerste stappen in de theaterwereld waren bij Multatuliteater in Gent. Een vriend van mij dacht dat dat wel iets voor mij zou zijn, omdat ik altijd al veel bezig ben geweest met kostuums maken voor mezelf en vrienden. Stilaan begon mijn passie voor musical dan ook te groeien. Een paar jaren daarna ben ik bij Bohemian Productions begonnen en zo ben ik er een beetje ingerold. Ik ben heel dankbaar dat ik bij een gezelschap terecht kwam waarbinnen ik de kans kreeg om te leren en te experimenteren. Ik kon mijn eigen ding doen, dat was echt een speeltuin. En zo heb ik mijn eigen weg in die wereld kunnen vinden.

Hoe begin je aan het kostuumontwerp voor een productie?

Alles begint met het script. Of, het is te zeggen, met een tekst. Van daaruit kan je onderzoek beginnen. Ik vind het heel belangrijk om te onderzoeken wat typerend is voor de wereld of periode waarin de productie plaatsvindt. Mijn bevindingen koppel ik dan terug naar het script; wat heeft welk personage specifiek nodig, wat is herkenbaar voor elk personage – zo'n dingen moet je meenemen in je ontwerp.

Ik maak ook altijd een moodboard, ik raap ideeën samen om al een eerste samenhangend geheel te kunnen tonen aan de regisseur. Dan gaan we met het hele team in gesprek, we toetsen samen zowel het esthetische als het

praktische af. Het is belangrijk dat het beeld klopt, maar ook dat alle nodige bewegingen en kostuumwissels mogelijk zijn. Je moet nagaan welke materialen je kan gebruiken en waar je extra stof moet voorzien om bepaalde bewegingen mogelijk te maken terwijl alles mooi blijft zitten. Je kan je dus wel voorstellen dat er al voor het eerste ontwerp heel wat bij komt kijken.

Je moet kunnen aanvaarden dat aanpassingen erbij horen.

Waar moet je specifiek op letten bij kostuumontwerp?

Ik denk dat het vooral belangrijk is om een goede redenering te hebben achter je ontwerp. Als de logica achter je ontwerp klopt en als je in het totale plaatje gelooft, dan krijg je mensen wel mee. En flexibiliteit natuurlijk: je moet kunnen aanvaarden dat aanpassingen erbij horen. Tegelijkertijd moet je dicht bij jezelf en je concept blijven.

Wat spreekt jou aan binnen theater?

Binnen theater kan alles nog net iets fantasierijker, iets groter, iets minder draagbaar bij momenten. Dat theatrale van de kostuums spreekt mij echt aan, je ontwerpen moeten niet allemaal *geliket* worden door iedereen, als het maar een duidelijk beeld schept. Binnen theater kan ik echt volledig los gaan, alle remmen los. Je zit ook minder op de kleine details te letten. Het gaat echt om die grootse vormen, je kijkt op een andere manier naar je ontwerp. De focus ligt op vormelijkheid en beeldschepping, minder op draagbaarheid en details.

Bekijk de volledige videoreportage over kostuumontwerpers en quick changes binnenkort op DOEK!

DIA/LOG

Elke editie schrijft een auteur van OPENDOEK-magazine een korte dialoog om je toneelkunsten te oefenen tijdens een repetitie. Deze keer kroop Niels Nijs in zijn pen.

ORPHEUS EN DIRK

*Orpheus en Dirk wandelen achter elkaar.
Orpheus hoort Dirk niet.
Dirk Orpheus wel.*

Orpheus:

Ik hoor u nie en zie u nie
Ik kruip in mijne kop

Dirk:

Komaan, mijn lief, doe door en voort
Draait om die zotte knop

Orpheus

Niet doen - blijf sterk - duw door en ga
Hou'u eigen nu eens recht
Denk voor een keer aan al da goei
En eens nie aan 't slecht
Euh...

Dirk:

Die twijfel, please, niet doen mijn schat
Ge zijt zo goed op weg
Kijk voor u, komaan, en kijk nie om
't toch nie moeilijk zeg,
Gewoon maar efkes rechtendoor
Vertrouwen in bibi,
dat ik hier ben, en altijd blijf

Orpheus

Maar 'k hoor of zie u nie
Zijt gij hier of vertrok gij al
Met de noorderzon verdwenen
Naar schonere venten,
knapper, slimmer
Met veel gespierdere benen

Dirk

Gij hing altijd in wat kon zijn,
Maar voel, voel wat er is
Als gij dit haalt, dan zweer ik u
Ik zoen, bisou, a kiss
Wij zijn het, no joke, ik meen het echt
Hou vol en ik laat 't u zien

Orpheus

Komaan mijn schat, zwijg nu niet stil
Spreek uit, ik tel tot tien
Ik moet het weten, nu en hier
Of gij nog naast mij zijt
Ik moet het weten, doe mij 'n plezier

Dirk

Past op, ge krijgt nog spijt
Laat 't nu nie vallen, doe het nie
Op mijn knieën, lieve schat
Wij kunnen meer, echt zoveel meer
Hebben dan we'ooit hebben g'had

Orpheus:

Nog drie keer, drie keer, drie keer stappen
En als ik dan niets van u hoor
Dan draai ik mij en kijk ik om
Moet dan alleen maar door

Dirk:

Ik ben hier lief,
Vertrouw mij maar

Orpheus:

Drie en twee
Nog één en klaar

Dirk:

Uw kans verkrijkt ge
Hoe stom, zo sneu

Orpheus:

Misschien tot nu
Misschien adieu

*Orpheus kijkt naar Dirk
Dirk lost op in het niets.*

Dirk:

Orpheus, gij stommen aap

Orpheus:

Alleen maar rust
Als ik steeds slaap

RE PER TOIRE

Ieder nummer grasduinen we in de collectie van de Theaterbib van OPENDOEK, op zoek naar interessante teksten. Toch je ding niet gevonden? Neem dan een kijkje in onze catalogus. Alle besproken teksten kan je lenen via bib.opendoek.be.

We volgen de gendraanduidingen van personages zoals aangegeven door de auteurs.

BASTIAAN MALCORPS, TIMOTHY SCHEERLINCK, FERNAND COOREMANS EN DE VLAAMSE TONEELAUDEURS (VTA)

Rashif El Kaoui

SKIN IN THE GAME

*"Winst komt voor alles.
Voor geluk.
Voor rechtvaardigheid."*

JEUGDTONEEL
9 SPELERS

Zeven jonge studenten aan een eliteschool. Ze worden klaargestoomd om de nieuwe leiders van ons systeem te worden. Gehaaide zakenmensen in spe, bereid tot alles voor groei, winst en dividenden. Of tenminste, dat zullen ze worden, dankzij hun opleiding. Dan gaat er iets mis. Er breekt geweld uit in de school, en de leerlingen mogen hun klas niet uit. Hoelang zullen ze opgesloten zitten, zonder voedsel? En hoe veranderen de onderlinge verhoudingen in tijden van nood?

Skin in the Game is een satire op tijden van Cannibal Capitalism. Voor een diverse groep jongeren die hun identiteit zoeken in een veranderende wereld. En voor een jonge groep acteurs die niet bang zijn grote emoties te spelen. (Bastiaan Malcorps)

Cees Bavius

MASKERS AF!

*"Mevrouw De Clerc sterft pas
om kwart voor tien vanavond."*

KOMEDIE
7D/4H

Marijke de Clerc, een beroemd, voormalig schermgezicht, krijgt een vreselijk bericht. De Confessors van de eeuwenoude Orde van het Gedeelde Leven vertellen haar dat zij over zeven dagen om 21.45 uur zal sterven. Alle voorspellingen van de Confessors zijn tot op heden uitgekomen. Omroep PO.be, Marijke's voormalige werkgever, wil het verscheiden van haar voormalig schermgezicht live uitzenden. Marijke de Clerc rest niets anders dan persoonlijk op haar uitvaart aanwezig te zijn.

Een verrassende komedie voor een groep voornamelijk oudere acteurs, met een zwart randje, maar ook met heel veel warmte. (Bastiaan Malcorps)

Eva Jansen Manenschijn

DUBBELGANGERS

*"Vandaag ben ik gestopt
met Judith te zijn."*

DRAMA
1H/2D

Een vrouw staat op het balkon van haar huis op een eiland. Ze heeft besloten dat ze haar man zal verlaten - of beter, dat haar man háár zal verlaten. De man had dit niet zien aankomen. Waarom zet ze een punt achter hun relatie, hun leven samen, alles wat ze samen hebben opgebouwd? Zij haalt haar schouders op. Wat ze samen hebben opgebouwd, blijkt vooral te zijn wat hij heeft gewild. En wat hij heeft bedacht dat zij zou willen, of dat nu klopt of niet.

In de achtergrond is er een feest bezig. Wanneer het feest voorbij is, moet hij vertrekken.

Een intrigerende tekst voor drie acteurs, die het moet hebben van wat er onder de oppervlakte schemert. Voor groepen die niet bang zijn voor teksttheater, dat langzaam maar zeker alle geheimen prijsgeeft. (Bastiaan Malcorps)

Arthur Miller

AL MIJN ZONEN (ALL MY SONS)

*"Oneerlijk zijn.
Daar betaalt ge vroeg
of laat altijd de rekening voor."*

DRAMA
4D/6H

Joe Keller heeft de American Dream waargemaakt. Als fabrieksdirecteur heeft hij veel geld verdiend, zeker tijdens de Tweede Wereldoorlog. Een mooi huis met grote tuin en een prachtig gezin bevestigen zijn sociale status. Dit perfecte plaatje vertoont echter twee barstjes. Tijdens de oorlog stierven 21 Amerikaanse piloten omdat hun vliegtuigen omwille van technische redenen neerstortten. De kapotte cilinderkoppen kwamen uit de fabriek van Keller. Zijn medewerker Steve werd verantwoordelijk gehouden en zit een gevangenisstraf uit.

Ten tweede raakte zijn zoon Larry tijdens de oorlog vermist. Drie jaar later is er nog steeds geen uitsluitel of hij leeft of niet. Moeder Kate hoopt dat hij levend terugkeert. Joe heeft zich bij het noodlot neergelegd. Andere zoon Chris is zo zeker dat zijn broer niet meer leeft dat hij wil trouwen met Ann, de dochter van Steve én de levensgezel van Larry toen deze naar het front vertrok. Dit besluit haalt het deksel van potjes die Joe Keller lang gedekt hield.

Dit toneelstuk, dat ondertussen terecht uitgroeide tot klassieker, betekende de doorbraak van Arthur Miller. Met thema's als hebzucht en familiewaarden in tijden van oorlog is het helaas nog steeds brandend actueel. (Timothy Scheerlinck)

Guido Van Meir
**CORNELIUS EN
DE ALIENS**

"Als stamoudste van de Brackes
is het mijn plicht en mijn prerogatief
om over uw toekomst te waken."

KOMEDIE
1H/1D

De eigenwijze knorpot Cornelius Bracke krijgt het onverwachte bezoek van zijn kleindochter Naomi, die hij wegens een familievete al jaren niet meer gezien heeft. Zij is pas afgestudeerd als theaterartieste en komt met het voorstel om samen een performance te maken in opdracht van het Theaterhuis. Dat kreeg namelijk een slecht diversiteitsrapport wegens te weinig oudere spelers op de scène, waardoor het subsidies dreigt te mislopen.

De oude Corneel grijpt deze ultieme kans op roem en glorie met beide handen, maar vlug blijkt dat de oerconservatieve opa en zijn hippe kleindochter over zowat alles grondig van mening te verschillen. De botsingen tussen jong en oud zijn even heftig als hilarisch, waarbij elke generatie schaafteloos met de billen bloot gaat. (Vlaamse Toneelauteurs)

Casper Vandeputte
STOM

"Jij hebt geen probleem.
Zij hebben een probleem.
Met jou."

JEUGDTONEEL
2H/1D

Een meisje en een therapeut zitten in een kamer. Zij zwijgt. Ze zwijgt al een paar weken. De therapeut heeft geduld. Ze wacht. Maar het meisje is niet alleen. Er is een jongen bij haar, net iets ouder dan zij. Het meisje zwijgt, maar hij laat zich horen. En dan begint het meisje toch te praten, maar met de stem van haar vrienden, haar moeder, een leraar.

Stom is een mooie tekst voor een jong publiek, en jonge spelers. Over hoe ook jonge mensen te maken krijgen met onverwachte gebeurtenissen, schokken en verdriet. Verpakt in een klein mysterie en een groeiende vriendschap komt het publiek te weten waarom het meisje zwijgt, wie de jongen is, en hoe ze samen verder kunnen. (Bastiaan Malcorps)

Annet Bremen
F*CK LOLITA

"Ik hoef me niet voor
te stellen, toch?"

TRAGIKOMEDIE
1D/1H

Dolores Hayes - beter bekend als Lolita - eist het woord. Haar beurt om te vertellen. Het boek dat haar bijnaam draagt, de verfilmingen waar ze niet over te spreken is, de afschuwelijke musical - allemaal verteld vanuit het standpunt van Humbert Humbert. Haar verkrachter. Humbert is ook aanwezig in *F*ck Lolita*, maar hij zit in de hoek en mag niet praten. Lolita, nee, Dolóres is aan het woord nu. En ze heeft ons wat te vertellen.

*F*ck Lolita is een tekst voor één actrice, een grotendeels stille man en een creatieve regisseur/scenograaf. Een kwade tekst, over misbruik, over verhalen over misbruik, en over hoe het altijd de dader, en nooit het slachtoffer is die dat mag navertellen. Maar niet in dit verhaal. (Bastiaan Malcorps)*

Lanford Wilson
ENGELEN

"Hoe fragiel en veerkrachtig
kunnen mensen zijn wanneer
de wereld stilvalt?"

DRAMA
2D/4H

Engelen speelt zich af in een afgelegen missionarispost in New Mexico, waar zes vreemden noodgedwongen samenkomen nadat een nucleair incident hen verhindert verder te reizen. De vaak gebroken personages - een uitgebluste professor, een non die haar geloof probeert te versterken, een jong stel vol twijfel, een cynische dokter - dagen elkaar uit en houden elkaar, onbedoeld, spiegels voor. De kracht van het stuk ligt in de manier waarop de personages gedwongen worden zichzelf bloot te leggen. Het isolement schept een intieme ruimte waar maskers afvallen. De spanning tussen de personages leidt tot het ontstaan van een ontroerende en vaak herkenbare reflectie van de menselijke veerkracht.

Engelen is een bedachtzaam, menselijk toneelwerk. Het geeft aan het publiek een blijvende indruk hoe fragiel en veerkrachtig mensen zijn wanneer de wereld stilvalt. (Fernand Cooremans)

Geregeld in je mailbox: een overzicht van recent toegevoegde theaterteksten, leestips en ander nieuws uit de Theaterbib van OPENDOEK. Abonneer je via opendoek.be/theaterbib

**OPEN
CAST & CREW
DOEK**

© Thomas Van Caeneghem

TOON JOUW VOORSTELLING OP SPOTS OP WEST

Van 9 tot en met 12 juli 2026 neemt Spots op West opnieuw Westouter (Heuvelland, West-Vlaanderen) over. Geniet van gevarieerde theateervoorstellingen op unieke locaties, gratis muziekconcerten in de Spiegeltent, foodtrucks, een wijnbar, maar bovenal enorm veel sfeer.

Toon je voorstelling aan ons publiek

Sta jij te popelen om je eigen voorstelling te spelen op het gezelligste locatietheaterfestival? Dan is de open call van Spots op West zeker iets voor jou. We zoeken nog verrassende theateervoorstellingen, monologen, muziekconcerten...

Schrijf je voorstelling in via www.opendoek.be/spotsopwest of via deze QR-code:

Wat is Spots op West?

Spots op West is een locatietheaterfestival in Westouter. Van een aardappelschuur tot een kerk, alles kan het decor vormen voor een theateervoorstelling. Verwacht hier dus geen volledig technisch uitgeruste schouwburg, maar laat je verleiden en inspireren door originele en intieme speellocaties.

Jij bent wie we zoeken

- Zowel gevestigde waarden uit het vrijetijdstheater als nieuw talent hebben hun plaats op Spots op West. Maak deel uit van het divers programma: teksttheater, figurentheater, improvisatie, monologen, straattheater, muziekconcerten...
- Je voorstelling duurt maximum 45 minuten (met uitzondering van de randprogrammatie). Is jouw voorstelling langer? Hou er dan rekening mee dat we slechts een beperkt aantal optredens van meer dan 45 minuten kunnen selecteren.
- Er wordt een basisvergoeding voorzien voor de onkosten voor het festival.

Wat na de aanmelding?

Meld je aan tot en met 8 februari 2026. Daarna maakt de stuurgroep de selectie, rekening houdend met diversiteit in genres, kwaliteit, inhoud, doelpubliek en referenties. Stuur zeker ook video- of fotomateriaal van je voorstelling door om ons te overtuigen.

DOEK!

Dit magazine loopt verder in DOEK!, het visuele magazine van OPENDOEK. Ontdek binnenkort reportages over poppentheater, kostuums en het gebruik van kleur in theater.

**OPEN
DOEK**
PASSIE VOOR
THEATER

2026

Theaterdag

Inspiratie voor alle
theaterliefhebbers

25 april

Spots op West

Gezellig locatie-
theaterfestival

9-12 juli

Louder Together

Congrestival voor jongeren
en *teaching artists*

21-30 augustus

Landjuweelfestival

Hoogtepunt van het
vrijtijdstheater

6-8 november

www.opendoek.be

KAUKASUS - S.A.M.
Foto: Thomas van Caeneghem

